PODPIS ZAUFANY
PIOTR
SKUBAŁA
23.11.2026 22:53:41 GMT+1
Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym

Katowice, 23.11.2026

Szanowna Pani Paulina Hennig-Kloska
Ministra Klimatu i Środowiska

Szanowna Pani Urszula Zielińska
Główna Konserwator Przyrody

Szanowny Pan Piotr Otawski
Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Szanowny Pan Adam Juchnik
Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Białymstoku

Apel
przedstawicieli środowiska naukowego o ustanowienie nowego,
wielkopowierzchniowego rezerwatu przyrody w Puszczy Białowieskiej

My, niżej podpisani przedstawiciele środowiska naukowego, wyrażamy zdecydowane poparcie dla projektu ustanowienia nowego rezerwatu przyrody w Puszczy Białowieskiej o powierzchni 33 703,58 ha, przedstawionego do konsultacji społecznych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku 30 października 2026 r[1]. Uważamy, że ustanowienie rezerwatu jest niezbędne dla trwałego zachowania wyjątkowego dziedzictwa przyrodniczego Puszczy Białowieskiej, w szczególności jej naturalnych ekosystemów leśnych, różnorodności biologicznej oraz procesów ekologicznych warunkujących ich długoterminowe funkcjonowanie.

Potrzeba ustanowienia rezerwatu nabiera szczególnego znaczenia w obliczu pogłębiającego się globalnego kryzysu różnorodności biologicznej oraz pilnej potrzeby skuteczniejszej ochrony najcenniejszych ekosystemów. Przyjęte w 2022 r. Globalne Ramy Różnorodności Biologicznej z Kunming i Montrealu zakładają objęcie do 2030 r. co najmniej 30% powierzchni lądów i wód śródlądowych skuteczną ochroną, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów o wyjątkowym znaczeniu dla różnorodności biologicznej. Z kolei unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 przewiduje ochronę co najmniej 30% powierzchni lądowej Unii Europejskiej, w tym objęcie co najmniej jednej trzeciej obszarów chronionych ochroną ścisłą. Tempo realizacji tych celów w Europie pozostaje niewystarczające, a szczególnie istotnym wyzwaniem jest zapewnienie rzeczywistej skuteczności ochrony, nie zaś jedynie formalne zwiększanie powierzchni obszarów chronionych. Ustanowienie rozległego rezerwatu w Puszczy Białowieskiej byłoby zatem konkretnym i znaczącym wkładem Polski w realizację tych zobowiązań, a zarazem wyrazem odpowiedzialności za zachowanie jednego z najcenniejszych ekosystemów leśnych Europy dla przyszłych pokoleń.

1 https://www.gov.pl/web/rdos-bialystok/wydluzamy-termin-konsultacji-spolecznych

Puszcza Białowieska zajmuje szczególne miejsce w europejskim dziedzictwie przyrodniczym i naukowym. Jest jednym z najcenniejszych i najlepiej zachowanych kompleksów leśnych Niżu Europejskiego. O jej wyjątkowości decyduje ciągłość występowania lasów na tym obszarze, sięgająca okresu po ustąpieniu ostatniego zlodowacenia, oraz zachowanie struktur i procesów charakterystycznych dla lasów o wysokim stopniu naturalności. Rozległe starodrzewy, drzewa o wymiarach pomnikowych, zasoby martwego drewna, naturalna dynamika drzewostanów oraz obecność wyspecjalizowanych zespołów organizmów czynią Puszczę obszarem o wyjątkowej wartości naukowej i przyrodniczej w skali kontynentu.

Wieloletnie badania naukowe prowadzone w Puszczy Białowieskiej wykazały fundamentalne znaczenie niezakłóconej dynamiki lasu dla zachowania różnorodności biologicznej. Wykazały m.in. zależność występowania wyspecjalizowanych gatunków grzybów, porostów, mszaków, bezkręgowców i ptaków od obecności starych drzew, zasobów martwego drewna oraz ciągłości siedlisk leśnych. Warunkiem przetrwania ich populacji jest utrzymanie odpowiednich warunków siedliskowych w długiej perspektywie czasowej i na odpowiednio rozległym obszarze, zapewniającym nieprzerwane powstawanie niezbędnych mikrosiedlisk.

Projektowany rezerwat obejmuje obszar o wyjątkowej koncentracji takich wartości. Zgodnie z dokumentacją projektowanego rezerwatu, drzewostany w wieku co najmniej 100 lat zajmują 15 253,22 ha, co stanowi ponad 45% jego powierzchni. Zidentyfikowane siedliska przyrodnicze obejmują łącznie 18 009,64 ha, w tym 15 637,57 ha grądów środkowoeuropejskich i subkontynentalnych (9170), 1 971,34 ha łęgów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (91E0) oraz 229,87 ha borów i lasów bagiennych (91D0). Tak znaczna koncentracja cennych siedlisk i starodrzewów, ich przestrzenna łączność oraz wzajemne powiązania funkcjonalne stwarzają możliwość ochrony procesów przyrodniczych w skali krajobrazowej, której nie zapewni ochrona wyłącznie rozproszonych, niewielkich fragmentów lasu.

Równie istotne jest objęcie ochroną obszarów, które w przeszłości podlegały gospodarce leśnej. Ich wartość nie ogranicza się do obecnego stanu zachowania drzewostanów. Objęcie ich ochroną rezerwatową stworzy warunki dla spontanicznej regeneracji ekosystemów oraz stopniowego odtwarzania struktur właściwych lasom naturalnym. Tam, gdzie wcześniejsze przekształcenia wymagają działań naprawczych, możliwe powinno być podejmowanie odpowiednio uzasadnionych działań ochrony czynnej, służących przywracaniu właściwych stosunków wodnych lub ograniczaniu rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych. Odrębnego podejścia wymagają cenne siedliska półnaturalne, których utrzymanie może wymagać przeciwdziałania sukcesji. Podstawową zasadą ochrony ekosystemów leśnych o wysokim stopniu naturalności powinno jednak pozostać umożliwienie swobodnego przebiegu procesów przyrodniczych.

Puszcza Białowieska jest zarazem niezastąpionym obszarem badań nad funkcjonowaniem naturalnych lasów strefy umiarkowanej. Jej znaczenie polega m.in. na możliwości obserwowania długoterminowych zmian zachodzących w ekosystemach przy ograniczonej ingerencji człowieka. Dotyczy to zarówno naturalnych zaburzeń i procesów regeneracyjnych, jak i reakcji drzewostanów oraz związanych z nimi zespołów organizmów na postępujące

zmiany klimatyczne. Zachowanie takich obszarów referencyjnych ma fundamentalne znaczenie dla rozwoju ekologii lasu, ochrony różnorodności biologicznej oraz doskonalenia metod ochrony i odtwarzania ekosystemów leśnych. Utrata naturalnego charakteru Puszczy oznaczałaby zatem nie tylko nieodwracalne straty przyrodnicze, ale również uszczuplenie wyjątkowego zasobu wiedzy naukowej.

Doświadczenia związane z pozyskaniem drewna w Puszczy Białowieskiej w latach 2016–2017 wskazują na potrzebę wzmocnienia istniejących mechanizmów ochrony. Rozstrzygnięcie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 17 kwietnia 2018 r. w sprawie C-441/17 potwierdziło naruszenie zobowiązań wynikających z dyrektywy siedliskowej i ptasiej w związku z prowadzonymi wówczas działaniami gospodarki leśnej. Wydarzenia te uwidoczniły znaczenie trwałych rozwiązań prawnych, które pozwolą uniknąć podobnych zagrożeń w przyszłości.

W świetle współczesnej wiedzy ekologicznej naturalne zaburzenia, w tym gradacje owadów, wiatrołomy czy zamieranie drzew, są nieodłącznymi elementami funkcjonowania ekosystemów leśnych. Ich wystąpienie nie oznacza automatycznie utraty wartości przyrodniczej lasu ani konieczności podejmowania działań gospodarczych. Przeciwnie, procesy te odgrywają istotną rolę w kształtowaniu struktury siedlisk i utrzymywaniu różnorodności biologicznej. Dlatego ochrona najcenniejszych ekosystemów Puszczy Białowieskiej powinna opierać się na stabilnych podstawach prawnych, zapewniających pierwszeństwo celom ochrony przyrody i wykluczając gospodarcze użytkowanie lasu.

Utworzenie rezerwatu będzie również ważnym krokiem w realizacji zobowiązań związanych z ochroną Obiektu Światowego Dziedzictwa UNESCO „Białowieża Forest", którego Wyjątkowa Uniwersalna Wartość wynika m.in. z zachowania naturalnych procesów ekologicznych, różnorodności biologicznej i integralności rozległego kompleksu leśnego. Objęcie ochroną rezerwatową znacznej części polskiego obszaru Obiektu pozwoli wzmocnić krajowy system ochrony tych wartości oraz zapewnić większą trwałość przyjętych celów ochronnych.

W naszej ocenie istnieją mocne, dobrze udokumentowane podstawy naukowe i przyrodnicze do ustanowienia projektowanego rezerwatu. Obszar ten spełnia przesłanki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a jego wielkość, zróżnicowanie siedliskowe i znaczenie dla zachowania procesów naturalnych w pełni uzasadniają objęcie go ochroną rezerwatową.

Jednocześnie podkreślamy, że ustanowienie projektowanego rezerwatu powinno stanowić ważny krok na drodze do objęcia **skuteczną i trwałą ochroną całej Puszczy Białowieskiej**. Środowisko naukowe, które w przeszłości wielokrotnie apelowało o takie rozwiązanie, oczekuje, że w najbliższym czasie zostaną podjęte zdecydowane działania prowadzące do realizacji tego celu. W świetle współczesnej wiedzy ekologicznej jedynie kompleksowa ochrona całej Puszczy, uwzględniająca jej integralność przyrodniczą i ciągłość naturalnych procesów ekologicznych, może zapewnić długoterminowe zachowanie tego unikatowego dziedzictwa.

Apelujemy zatem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o niezwłoczne podjęcie działań prowadzących do ustanowienia nowego, wielkopowierzchniowego rezerwatu przyrody w Puszczy Białowieskiej. Jesteśmy przekonani, że decyzja ta będzie nie tylko wyrazem odpowiedzialności Polski za zachowanie wyjątkowego dziedzictwa przyrodniczego Puszczy Białowieskiej, lecz także ważnym krokiem w realizacji europejskich i globalnych celów ochrony różnorodności biologicznej. W obliczu postępującego kryzysu przyrodniczego ochrona ostatnich tak rozległych i cennych kompleksów leśnych Europy nie powinna być odkładana na przyszłość. **Puszcza Białowieska jest dziedzictwem, którego zachowanie stanowi naszą wspólną odpowiedzialność wobec obecnych i przyszłych pokoleń.**

Z poważaniem
W imieniu sygnatariuszy apelu

Sygnatariusze apelu:
1. prof. dr hab. Piotr Skubała, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Nauk Przyrodniczych
2. prof. dr hab. Kaja Skubała, Uniwersytet Jagielloński, Wydział Biologii
3. dr hab. Małgorzata Wójcik-Dudek, prof. UŚ
4. dr Michał Pałasz, Rada Klimatyczna Uniwersytetu Jagiellońskiego
5. prof. dr hab. Jolanta Tambor, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny
6. dr Ryszard Kulik, Fundacja Klub Myśli Ekologicznej
7. dr Małgorzata Kowalik-Olubińska, UWM w Olsztynie, Wydział Nauk Społecznych
8. mgr Lalta Prasad Baishy, Szkoła Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny
9. dr hab. Aleksandra Achtelik, prof. UŚ
10. dr hab. Edyta M. Sierka, prof. UŚ, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Nauk Przyrodniczych
11. dr hab. Justyna Budzik, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny
12. dr hab. Ewa Ogłoza
13. mgr Alina Nowicka, Szkoła Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny
14. dr hab. Paweł Zagrodzki, prof. UJ, Zespół ds. Ekologii UJ CM, Rada Klimatyczna UJ
15. dr hab. Dorota Matuszko prof. UJ, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Rada Klimatyczna UJ
16. dr hab Roman Żurek Zakład Badań Ekologicznych, Kraków
17. dr hab. Piotr Szymański, prof. Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Green Team
18. dr hab. Krzysztof Świerkosz, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego, Wydział Nauk Biologicznych
19. dr Anna Guzy, Uniwersytet Śląski w Katowicach
20. prof. dr hab. Szymon Malinowski, Uniwersytet Warszawski.
21. dr hab. Beata Gola, prof. UJ, Uniwersytet Jagielloński, Wydział Filozoficzny

22. dr Kamila Reczyńska, Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Biologicznych
23. prof. dr hab. Kazimierz Rykowski, dawniej Instytut Badawczy Leśnictwa
24. prof. dr hab. Arkadiusz Nowak, Instytut Botaniki, Uniwersytet Jagielloński
25. prof. dr hab. Jacek Urbaniak, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
26. dr Ewa Półtorak, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistycz
27. dr Aleksandra Kolanek, Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska; Towarzystwo Herpetologiczne NATRIX
28. dr hab. Katarzyna Jasikowska, prof. UJ, Rada Klimatyczna UJ
29. dr inż. Andrzej Kepel, PTOP "Salamandra", PKK IUCN
30. dr hab. Kamil Konowalik, prof. UPWr, Katedra Botaniki i Ekologii Roślin, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
31. prof. Dr hab. Marta Szulkin, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
32. dr Kamil E. Frankiewicz, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski.
33. dr Monika Hejna, Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii.
34. prof. dr hab. Marcin Zych, Uniwersytet Warszawski, Państwowa Rada Ochrony Przyrody
35. mgr Marta Wojnowska, Rada Klimatyczna Uniwersytetu Jagiellońskiego
36. mgr Maciej Moczyński, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
37. dr Marcelina Zimny, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
38. dr Maciej Jończyk, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
39. dr Joanna Karolina Malinowska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
40. dr hab. Piotr Bębas, prof. UW, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
41. prof. dr hab. Krzysztof Solarz, em. profesor Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach
42. dr hab. Magdalena Dziembowska, prof. UW, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
43. Ignacy Stadnicki, doktorant na Wydziale Biologii, Uniwersytet Warszawski
44. dr hab. Ewa Jabłońska, prof. UW, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
45. dr Aleksandra Wróbel, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży
46. dr hab. Katarzyna Nowak, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białwieży
47. prof. dr hab. inż. arch. Anna Januchta-Szostak, Wydział Architektury, Politechnika Poznańska
48. dr Sylwia Wierzcholska, Instytut Biologii, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
49. dr hab. Zygmunt Dajdok, Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Biologicznych
50. dr Anna Wereszczuk, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży
51. dr Iwona Dembicz, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
52. dr hab. Adrian Smolis, prof. UWr, Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Biologicznych
53. dr Piotr Bernatowicz, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
54. dr hab. inż. Małgorzata Tokarska, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży
55. prof. dr hab. Iwona Jasser, WYdział Biologii, Uniwersytet Warszawski
56. dr Igor Siedlecki, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
57. dr Joanna Korzeniak, Instytut Ochrony Przyrody PAN
58. dr Milena Zduniak, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży
59. dr hab. Halina Galera, Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego

60. dr hab. prof. UAM Renata Michalak, Wydział Studiów Edukacyjnych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
61. mgr Marcin T. Mazurkiewicz, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
62. dr hab. Marta Maziarz, Muzeum i Instytut Zoologii PAN
63. dr Joanna Kajzer-Bonk, Wydział Biologii UJ
64. dr Agnieszka Kozłowska, Wydział Studiów Edukacyjnych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
65. mgr Jakub Wydra, Uniwersytet Jagielloński
66. dr Patryk Czortek, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
67. dr Grzegorz Swacha, Ogród Botaniczny, Uniwersytet Wrocławski
68. prof. dr hab. Piotr Dawidowicz, Wydział Biologii Uniwersytet Warszawski
69. mgr Anita Zbiciak, Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego
70. prof. dr hab. Michał Bogdziewicz, Wydział Biologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
71. dr Maja Graniszewska, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
72. dr Małgorzata Raduła, Wydział Przyrodniczo-Technologiczny, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
73. prof. dr hab. inż. Marcin Kadej, Wydział Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski
74. prof. dr hab. Maria Doligalska (profesor emerytowany), Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
75. dr Marta Cholewa, Zakład Ekologii Ptaków, Wydział Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski
76. dr Julia Barczyk, Instytut Nauk o Środowisku, Wydział Biologii, Uniwersytet Jagielloński
77. dr Katarzyna Janas, Muzeum i Instytut Zoologii, PAN
78. mgr Jakub Adam Zając, Zakład Ekologii Ptaków, Wydział Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski
79. dr Mikołaj Dziurzyński, Instytut Biologii Ewolucyjnej, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
80. dr hab. Patryk Rowiński, prof. SGGW, Katedra Biologii Lasu i Ochrony Przyrody, Wydział Leśny, SGGW
81. dr hab. Krzysztof Kolenda, Zakład Biologii Ewolucyjnej i Ochrony Kręgowców, Uniwersytet Wrocławski
82. mgr Iza Wyszomirska, Biblioteka Wydziału Biologii, Uniwersytet Warszawski.
83. dr hab. Przemysław Chylarecki, Muzeum i Instytut Zoologii PAN
84. dr Małgorzata Mnich, Uniwersytet Śląski
85. dr hab. Rafał Ruta, Wydział Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski
86. dr hab. Julia Pawłowska, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
87. prof. dr. hab. Małgorzata Latałowa, Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański
88. dr Agnieszka Skorupa, Uniwersytet Śląski w Katowicach
89. dr hab. Tomasz Borowik, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży
90. dr Katarzyna B. Gieczewska, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
91. dr hab. Joanna Grzyb, prof. UWr, Wydział Biotechnologii, Uniwersytet Wrocławski

92. dr hab. Sebastian Salata, prof. UWr, Wydział Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski
93. dr hab. Dorota Czeszczewik, Uniwersytet w Siedlcach
94. dr Ewelina Ziemlińska, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
95. prof. dr hab. Jerzy Szwagrzyk, Katedra Bioróżnorodności Leśnej, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie
96. mgr Paulina Pawlik, Uniwersytet Śląski w Katowicach
97. mgr Katarzyna Gryncewicz, Uniwersytet Śląski w Katowicach
98. dr Bogdan Ogrodnik Instytut Filozofii Uniwersytet Śląski
99. dr Agnieszka Błońska, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Nauk Przyrodniczych
100. prof. dr hab. Piotr Minias, Uniwersytet Łódzki
101. dr hab. Agnieszka Latocha-Wites prof. UWr, Wydział Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska, Uniwersytet Wrocławski
102. dr hab. Andrzej Podstolski, prof. UW Uniwersytet Warszawski, Wydział Biologii
103. dr hab. Grzegorz Neubauer, Muzeum i Instytut Zoologii PAN
104. mgr Dorota Wiktorowicz, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
105. prof. dr hab. Bernadeta Niesporek-Szamburska, Uniwersytet Śląski
106. dr Lech Buchholz, entomolog, naukowiec niezależny
107. prof. dr hab. Jan Kozłowski, Uniwersytet Jagielloński, Wydział Biologii
108. prof. dr hab. Krzysztof Schmidt, Instytut Biologii Ssaków PAN
109. prof. dr hab. Łukasz Kajtoch, Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN
110. mgr inż. Tomasz Chodkiewicz, Muzeum i Instytut Zoologii PAN
111. dr hab. Małgorzata Latoch-Zielińska, prof. UMCS, Wydział Filologiczny
112. dr Miłosz A. Mazur, Instytut Biologii, Uniwersytet Opolski
113. dr Anna Batorczak, Uniwersytet Warszawski
114. dr Maria Wacławek, Uniwersytet Śląski w Katowicach
115. dr hab. Aldona K. Uziębło, Uniwersytet Śląski w Katowicach b
116. mgr Bartosz Halik, Wydział Biologii UJ, Rada Klimatyczna UJ, Inicjatywa KlimatUJ
117. dr hab. Izabella Franiel, Uniwersytet Śląski w Katowicach
118. dr hab. Marcin Churski, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży
119. mgr Elżbieta Starszak-Trusz, emerytowany biolog i psycholog
120. mgr Karol Wałach, Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Towarzystwo Herpetologiczne NATRIX
121. mgr Witold Trusz, emerytowany biolog
122. prof. dr hab. Wiesław Faltynowicz, badacz niezależny
123. dr Szymon Czyżewski, Section for Ecoinformatics and Biodiversity, Aarhus University
124. mgr Dawid Rostankowski, Szkoła Doktorska Nauk Społecznych, Uniwersytet Jagielloński
125. Izabela Hrycyk, Ogród Botaniczny Uniwersytetu Warszawskiego
126. dr hab. Barbara Pietrzak, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
127. mgr inż. Julia Kawa, doktorantka na Uniwersytecie Warszawskim
128. dr Stanisław Bury, adiunkt, Wydział Biologii, Uniwersytet Jagielloński
129. dr Joanna Róg-Dyrda, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Warszawski

130. dr hab. Marta Kołodziej-Sobocińska, prof. IBS PAN, Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży
131. dr Anna Sadowska-Deś, biolożka prowadząca niezależną działalność naukową, Fundacja Ecologicum, Wrocław.
132. dr Marcin Sulwiński, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
133. dr Małgorzata Snarska-Nieznańska, Fundacja Code for Green
134. dr Dorota Panufnik-Mędrzycka, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
135. prof. dr hab. Aleksander Winiecki, Wydział Biologii, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu
136. dr Marcin Wilhelm, Wydział Nauk Ścisłych i Przyrodniczych, Uniwersytet Szczeciński
137. dr Iwona Gottfried, Wydział Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski
138. dr inż. Hanna Fałtynowicz-Drewniany, Wydział Chemiczny, Politechnika Wrocławska
139. dr inż. Rafał Łużny, Wydział Chemiczny, Politechnika Wrocławska
140. dr Jakub Rok, Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych EUROREG, Uniwersytet Warszawski
141 prof. dr hab. Ewa Jaskółowa literaturoznawczyni związana z Uniwersytetem Śląskim, na emeryturze
142. prof. dr hab. Maciej Luniak, Muzeum i Inst. Zoologii PAN
143. dr inż. arch. Tomasz Zaborowski, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, Uniwersytet Warszawski
144. dr Monika Staniaszek-Kik, Katedra Geobotaniki i Ekologii Roślin, Uniwersytet Łódzki
145 Beata Orłowska, Stacja Ornitologiczna Uniwersytetu Wrocławskiego
146. Katarzyna Szczepańska, Katedra Botaniki i Ekologii Roślin, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
147. dr Maciej Kamiński, Laboratorium Biologii Antropocenu, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
148. dr hab. Bolesław Rok, prof. ALK, Akademia Leona Koźmińskiego
149. prof. dr hab. Martin Kukwa, Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański
150. dr Joanna Godawa, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Śląski w Katowicach
151. prof. dr hab. Joanna Kostecka, Uniwersytet Rzeszowski
152. dr hab. Adam Flakus, prof. Instytutu Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk
153. dr hab. Robert Kościelniak, prof. UKEN, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej
154. lek. Krzysztof Rutkowski, badacz niezależny, Polskie Towarzystwo Botaniczne
155. dr Laura Betleja, Katedra Botaniki,Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
156. dr hab. Magdalena Ochwat, Uniwersytet Śląski w Katowicach
157. dr inż. Robert Skrzypczyński, Biuro Urbanistyki Wielogatunkowej
158. dr Rafał Szymczyk, Polskie Towarzystwo Botaniczne, Sekcja Lichenologiczna
159. dr Agnieszka Kowalewska, Polskie Towarzystwo Botaniczne, Sekcja Lichenologiczna
160. dr Anna Wielicka-Regulska, Wydział Ekonomiczny, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
161. Michał Kochanowski, Instytut Biologii Ewolucyjnej, Wydział Biologii, Uniwersytet Warszawski
162. dr Szymon Godawa, Wydział Sztuki i Edukacji, Uniwersytet Śląski

163. dr Sebastian Świerszcz, Wydział Przyrodniczo-Technologiczny, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
164. mgr Dominik Zięcina, Wydział Nauk Biologicznych, Uniwersytet Wrocławski
165. dr hab. Zofia Łapniewska, prof. UJ, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ
166. dr Paulina Legutko-Kobus, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
167. prof. dr hab. Zofia Piotrowska-Seget, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Nauk Przyrodniczych
168. dr hab. Zofia Prokop, Instytut Nauk o Środowisku, Wydział Biologii, Uniwersytet Jagielloński
169. prof. dr hab. Barbara Tokarska-Guzik, Wydział Nauk Przyrodniczych, Uniwersytet Śląski w Katowicach
170. prof. dr hab. Adam Rostański, Wydział Nauk Przyrodniczych, Uniwersytet Śląski w Katowicach
171. prof. dr hab. Jerzy M. Gutowski, Zakład Lasów Naturalnych w Białowieży, Instytut Badawczy Leśnictwa
172, dr Janusz Radziejowski, były Główny Konserwator Przyrody w latach 1998 - 2001
173. dr Anna Kalinowska, b. dyr. Uniwersyteckiego Centrum Badań nad Srodowiskiem Uniwersytet Warszawski, ekspert CEC IUCN
174. dr Michał Falkowski Mazowiecko-Świetokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne
175. dr Dariusz Piechota, Wydział Filologiczny, Uniwersytet w Białymstoku
176. dr Joanna Grzymała-Moszczyńska, Wydział Humanistyczny, AGH w Krakowie
177. dr Agnieszka Sobol
178. dr hab. Małgorzata Obrycka, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Gdański
179. dr Wioletta Hajduk-Gawron, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach
180. dr hab. Mirosław Nakonieczny, emeryt. prof. UŚ; Uniwersytet Śląski w Katowicach
181. prof. dr hab. Grzegorz Gabryś, emerytowany profesor biologii
182. prof. dr hab. Beata Gabryś, Uniwersytet Zielonogórski
183. dr Łucja Lange, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki
184 prof. dr. hab. Werner Ulrich, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
185. dr hab. Radosław Puchałka, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
186. dr inż. Aureliusz Mikłaszewski, Dolnośląski Klub Ekologiczny
187. prof. dr hab. Wiesław Bogdanowicz, Muzeum i Instytut Zoologii PAN